

نمایندگی سه اصل بنیادین برای جنبش تعاون (ایده‌های اساسی در گزارش آقای بوک) و پنج اصل جهانی را به عنوان اهداف آینده برگزیدند.

ما ضمن تحسین نتایج تحقیق‌های بوک عقیده داریم که این دستاوردها بایستی تقویت شوند تا اینکه محتوای اصول اساسی به صورت نظری گسترش یافته و در مرحله اجرا تقویت گردند. ما علاقمند بودیم که در مسیری که توسط آقای بوک مشخص شده پیش برویم چنانچه خود او می‌نویسد: نیاز به تبادل اطلاعات در زمینه راههای تقویت تعاونی‌های با ثبات و همچنین روشهای مشارکت بیشتر اعضا همیشه احساس می‌شود. این موضوع بیشتر در حیطه تشخیص و آزمایش عقاید جدید است. البته چنین تبادل اطلاعاتی اخیراً انجام می‌پذیرد. با این حال استمرار این روند و مروری جامع بر نمونه‌های خوب ضروری می‌نماید. در این میان اتحادیه بین‌المللی تعاون طبیعتاً یک هماهنگ‌کننده خواهد بود. (بوک ۱۹۹۲)

اقدام اولیه برای این پروژه بین‌المللی در سال ۱۹۹۱ توسط آقای یاماگیشی رئیس و مدیر اجرایی تعاونی مصرف کاناگاوا در یوکوهاما انجام شد. آقای یاماگیشی نگران بحران ایدئولوژیک در جنبش تعاونی مصرف بود. علاوه بر این، کاهش سهم بسیاری از تعاونی‌ها از سهم بازار نیز باعث نگرانی بود. این نگرانی‌ها به همراه تغییرات پیش آمده در انتخاباتها و عملکرد میان اعضا بود. این تغییر در عملکرد اعضا در تمام کشورهای صنعتی دیده می‌شد.

در این پروژه طرفهای مورد نظر عبارتند از تعاونی کاناگاوا، موسسه تعاون سوئد، محققین سوئدی، اتحادیه ملی تعاونی‌های مصرف ایتالیا و اتحادیه تعاونی عمده‌فروش در انگلستان، پروژه با دو موضوع شروع شد: اول: چگونه باید فعالیت‌های متنوع اعضا و مشارکت‌های آنان را گسترش داد؟ دوم اینکه

سال ۱۹۸۰ در مسکو برگزار شد دکتر لیدلا گزارش هشداردهنده‌ای درباره بحران ایدئولوژیک جنبش تعاونی ارائه کرد. با این حال جنبش تعاون در پاسخ نظری یا اقدامات عملی کند عمل کرده است. در کنگره ۱۹۸۸ استکهلم مارکوس رئیس اجلاس همین هشدار را تکرار نمود و چهار معیار برای تعاونی‌ها براساس مفاهیم تعاونی پیشنهاد کرد. بدنبال آن کمیته ویژه‌ای به ریاست آقای سون آکی‌بوک تشکیل شد و به مدت سه سال مسئله ارزشهای اساسی را مورد تحقیق قرار داد. گزارش آکی‌بوک در کنگره اتحادیه بین‌المللی تعاون در توکیو مورد بحث قرار گرفت و هیئت‌های

اهمیت بخشیدن به عضویت دمکراسی مشارکتی در تعاونیها

منطق تعاونی‌ها ساده و صریح است. استفاده کنندگان از خدمات بایستی همان اعضا تعاونی باشند و تشکیلات بایستی در جهت برآوردن نیازهای استفاده کنندگان از خدمات طراحی شوند.

تهیه شده توسط: گروه پروژه مشترک بین‌المللی «دمکراسی تعاونی»

مترجم: محمد عظیمی

مقدمه

«بدون مبالغه می‌توان گفت که در قرن بیست و یکم سرنوشت تعاونی‌ها در گرو این موضوع خواهد بود که آیا آنها خواهند توانست اعتلای خود را در حیطه مشارکت‌های خصوصی با سازماندهی استعداد‌های بالقوه اعضا و کارکنان خود تضمین نمایند یا خیر؟» در ماساکی یاماگیشی، رئیس اجرای تعاونی‌های کاناگاوا

این پروژه تحقیق با هدف برآورده ساختن نیازهای تعاونی‌ها از طریق کمک به آنها برای بهره‌گیری از تجارب همدیگر، انجام شده است. در کنگره اتحادیه بین‌المللی تعاون که در

چگونه می‌توان ابداع و نوآوری را وارد دمکراسی تعاونی نمود؟

چشم‌انداز تعاونیها در جهان

در سال ۱۹۸۶ اتحادیه بین‌المللی تعاون از وجود حدود ۴۵۰۰۰ سازمان تعاونی مصرف مشتمل بر بیش از ۱۲۲ میلیون عضو که دارای حدود ۲ میلیون کارگر می‌باشند، خبر داده است. از آن به بعد کشورهای اروپای شرقی سابق دستخوش تغییرات اساسی شدند که منجر به تاثیرات عمیق بر تعاونی‌های مصرف در شوروی سابق، بلغارستان، چکسلواکی آلمان شرقی، لهستان، مجارستان، رومانی و یوگوسلاوی گشته است.

درباره دو گرایش عمده که مشخص‌کننده اقتصادهای رو به رشد بازار در جهان هستند بسیار نوشته شده است. این گرایش‌ها تاثیر مهمی بر تعاونی‌های مصرف در سراسر جهان دارند و خواهند داشت این گرایش‌ها عبارتند از:

- توسعه اقتصاد بازار توأم با آزادسازی

اقتصاد، تجارت آزاد و تکیه بر اقتصاد جهانی جهت ثبات قیمت‌ها.

- سلطه بر تجارت جهانی توسط اتحادیه‌ای چند ملیتی و کاهش نقش دولتها در تجارت و قانونگذاری.

این گرایش‌ها بطور اساسی حال و هوای فعالیت تعاونی‌های مصرف را در دهه‌های اخیر قرن بیستم تغییر داده است. بررسی مختصر بعضی از تغییراتی که به نظر می‌رسد در جنبش‌های تعاون مصرف در اطراف و اکناف جهان در حال رخ دادن است نشان می‌دهد که:

- در کشورهای صنعتی الگوهای رشد متنوع است اما اکثر جنبش‌های تعاونی مصرف روشهای مدیریتی عیدیه‌ای را جهت رسیدن به یک اقتصاد متعادل به کار گرفته‌اند.

- در کشورهایی که تعاونی‌های مصرف رقابت‌کنندگان عمده و ملی در صنایع غذایی هستند مخصوصاً در سوئیس، اسپانیا، سوئد، ایتالیا، ژاپن، انگلستان، دانمارک و اتریش، این تعاونی‌ها پیشروان حرکتی‌هایی در جهت حفظ منافع مصرف‌کننده و حفظ محیط‌زیست هستند.

یک جامعه شهروندگرا

تعاونی‌ها به عنوان وسیع‌ترین گروه از نهادهای غیرانتفاعی، می‌توانند در جهت ایجاد یک جامعه جدید شهروندگرا ایفای نقش کنند. هنگامی که فکر ایجاد یک تعاونی با نیازهای ملموس و آمادگی عملی مردم مواجه می‌شود، افراد و تشکیلات کاری یک رابطه همزیستی متقابل بوجود می‌آورند. جنبش رشد می‌کند و قوی می‌شود و کار و بار رونق می‌گیرد. در این فعل و انفعالات تعاونی‌ها نمایانگر تغییرات اجتماعی هستند.

اعضای این پروژه در این نگرش به جامعه نوین به عنوان یک جامعه صلح‌آمیز که در آن طبیعت و مردم در هماهنگی بسر می‌برند و جامعه‌ای متشکل از شهروندانی که با هم از طریق فعالیت‌های تعاونی در ارتباط بوده و خواهان احترام متقابل و بالفعل نمودن استعدادها می‌باشند، متفق‌القول هستند.

ما نیز موافقیم که با افزایش اقدامات مربوط به تحقق دیدگاه تعاونی آرمانی و جامعه جدید هویت تعاونی تثبیت خواهد شد. (این امر با ارزش‌های جهانی پیشنهاد شده توسط آقای بوک نیز مرتبط می‌باشد) برای موفقیت در این رسالت بهبود بخشیدن به منابع انسانی از طریق دمکراسی مشارکت امری اساسی است. بنابراین، باید مردم را در جهت چنین حرکتی سازماندهی نمود و جایگاهی شایسته برای پیش تعاونی در جامعه نوین یافت.

دمکراسی مشارکت در عمل

منطق تعاونی‌ها ساده و صریح است. استفاده‌کنندگان از خدمات بایستی همان اعضا تعاونی باشند و تشکیلات بایستی در جهت برآوردن نیازهای استفاده‌کنندگان از خدمات طراحی شوند. یعنی تشکیلات تعاونی بایستی با اعضا خود در تماس بوده و از آنها آگاهی بگیرد و این شدنی نیست مگر از طریق دمکراسی و مشارکت همگانی.

این کار دشواری است و همچنانکه بافت اجتماعی - اقتصادی تشکیلات تغییر می‌کند

تکنیک‌ها هم بایستی تغییر کنند. گذشته از این، در حالیکه سازمان‌ها به موفقیت و رشد دست می‌یابند بایستی میزان مشارکت اعضا نیز رشد یابد. دمکراسی مشارکت به نظر خوش آیند است ولی باید دید آیا این کار عملی است؟

دمکراسی مشارکت (تشریک مساعی) یک روش تعاونی برای تحقق ارزشهای متعدد نهفته در تفکر تعاونی است که از طریق منابع انسانی تعاونیها عملی می‌شود. اکثریت اعضایی که سرمایه شخصی خود را در تعاونی سرمایه‌گذاری نموده‌اند در واقع منافع اولیه خویش را بیان نموده‌اند اما مشارکت مالی تنها یک روی سکه است لذا یک روند آموزشی که روشهای دمکراسی مشارکتی را بکار می‌برد و اعضا را در امور سهام می‌کند باعث رونق کار و بارو گردش بهتر امور می‌شود به طوری که نیازهای اقتصادی و اجتماعی مرتفع گردد، سرمایه‌ها افزایش یابد و منافع اعضا تامین شود.

درونمایه‌ها و نمونه‌های بارز برای ایجاد دمکراسی مشارکتی:

تحقیقات و تجربیات ما را مجاب می‌کند که عضویت توأم با مشارکت در امور برای موفقیت‌های آتی تعاونی‌ها اجتناب‌ناپذیر است. بسیاری از تعاونی‌ها در کشورهای صنعتی روشهایی برای انجام مشاغل قراردادی ابداع نموده‌اند که بتوانند از میدان رقابت پیروز بدرآیند. در اقتصادهای متمرکز سابق، اشتباهات سیستمهای تعاونی که زمانی قدرت برتر اقتصادی بوده و یا هنوز هم بنا به سیاست‌های ملی دارای این برتری می‌باشند، کاملاً مشخص است. در هر دو این سیستمها تعاونیها به عنوان نهادهای دمکراتیک که برای برآوردن نیازهای اعضای مستقل بوجود آمده‌اند موقعیت خود را از دست داده‌اند. بعقیده ما نقطه ضعف اصلی در کاربرد دمکراسی مشارکتی نهفته است. تعاونی‌هایی که در این پروژه تحقیقی شرکت کرده‌اند عقیده دارند که بایستی میزان مشارکت اعضا را افزایش دهند.

به منظور توضیح روشهای موجود برای این کار بهتر است هر تعاونی عملکرد خویش را در پرتو درونمایه‌های پهنجگانه مربوط به دمکراسی مشارکتی بررسی نماید.

اینها درونمایه‌هایی هستند که ما را در مطالعات موردی هدایت کرده‌اند.

- افزایش میزان مشارکت اعضا
- رابطه بین اعضا و مدیریت
- نوسازی ساختار سازمانی
- افزایش مشارکت کارکنان و مسئولیت‌پذیری اقتصادی و اجتماعی

مطالعات موردی

ژاپن:

آقای م. یاماگیشی رئیس و مدیرعامل و آقای ح کواموری از تعاونی کاناگاوا در مورد جنبش تعاون ژاپن تحقیق نموده‌اند. امروزه جنبش تعاونی مصرف ژاپن فعالترین جنبش تعاونی در میان کشورهای صنعتی است. اگر چه ریشه این جنبش به دهه‌های اولیه قرن حاضر برمی‌گردد. اما اغلب تعاونی‌های فعلی در دهه چهل شروع به کار نمودند و دست آوردهای مهمی را در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ کسب کردند. فعالیت خرده‌فروشی در ژاپن به شدت قانونمند است. قیمت زمین بالا است و خرید مستقیم غذا کاملاً رایج می‌باشد. بسیاری از گروههای عضو تعاونی به طور هفتگی مواد غذایی خود را تحویل می‌گیرند. این کالاها مستقیماً از انبارها می‌آید و یکی از اعضا غذا را برای بقیه گروه تحویل گرفته و سفارشات هفته بعد را تحویل می‌دهد. این روند بعلاوه یک شبکه بهم پیوسته‌ای از فروشگاهها، تعاونی‌های مصرف را قادر می‌سازد که در میدان رقابت بسیار قوی عمل کنند. تعاونی‌های مصرف عملاً تبدیل به سازمانهای اجرایی و اتحادیه‌هایی شده‌اند که کنترل کیفیت و عرضه مواد غذایی را در دست دارند.

بهرحال جامه عمل پوشاندن به موجودیت یک تعاونی همانند تحقق بخشیدن به هویت تعاونی است. هدف اصلی، افزایش کیفی و کمی هر

نوع فعالیتی است که ما را به سمت تحقق ارزشهای تعاونی سوق می‌دهد. (منظور از فعالیت در اینجا، فعالیت‌های اقتصادی برای برآوردن نیازها و برای رسیدن به دمکراسی مشارکت، توسعه منابع انسانی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی، همکاری‌های بین‌المللی و داخلی بین تعاونی‌ها است) هدف این فعالیت‌ها ایجاد یک جامعه صلح‌آمیز است که در آن مردم و طبیعت در هماهنگی بسر می‌برند.

انگلستان

مورد انگلستان توسط یان مک دونالد تحقیق شده است. وی کارمند بخش توسعه عضویت تعاونی‌های اسکاتلند بوده و در ضمن مسئول سازماندهی مشارکت‌های دمکراتیک در اسکاتلند می‌باشد. اسکاتلند، زادگاه جنبش تعاون، اکنون در حال گذراندن یک فرایند جدید و در حال کشف مجدد مسئله عضویت است. جنبش تعاون بریتانیا یک دوره صد ساله رشد داشته است که طی آن جنبش، در جهت مالکیت مزارع، کارخانجات و خدماتی از قبیل امور کفن و دفن، مراکز مسافرتی و خدمات چشم پزشکی فعالیت‌های خود را بسط و گسترش داده است. در اواخر قرن حاضر این جنبش دستخوش تحولات شگرفی شده است که طی آن نظام مدیریتی تعاونی‌ها متمرکز شده، مغازه‌های کوچک همجوار تعطیل شده و به جای آنها فروشگاههای عظیم که بتوانند رقابت کنند برپا شده است.

در این روند همچنین، فعالیت عضوگیری کاهش یافته است و بسیاری از مشتریان شروع به ارزیابی فروشگاه تعاونی به عنوان یک فروشگاه زنجیره‌ای نموده‌اند. اما اکنون این روند در حال تغییر است. تعاونی خرده‌فروشی CWS عملیات عضوگیری خود را مورد تجدیدنظر قرار داده است و اعضا را درگیر فعالیت‌های مثبت نموده است. تجربه اُبان و لوکابر در اسکاتلند نشان می‌دهد که تعاون هم در تجارت و هم از نظر جنبه‌های دمکراتیک تحت شرایط خاصی می‌تواند اهمیت حیاتی

خود را باز یابد. این تجربه اهمیت همکاری اعضا را در اثبات این نکته که چگونه علیرغم مشکلات جغرافیایی، اعضا می‌توانند در اداره نمودن شرکت تعاونی سهیم باشند، بوضوح نشان می‌دهد. علاوه بر این مشخص می‌نماید که این نوع سهیم شدن اعضا با محدودیت‌هایی روبرو است که بایستی طی یک برنامه آموزشی جامع درک و تشریح گردد. تجربه تعاونی CWS نشان می‌دهد که:

- اعضای کارمند بایستی حق استفاده و دسترسی اختصاصی به فروشگاههای تعاونی را در جهت کاربردهای عملیاتی داشته باشند.
- تمامی کارکنان بایستی تعمداً جهت سهیم شدن فعالانه در تمامی جنبه‌های ساختار دمکراتیک تشویق گردند.
- مشارکت دمکراتیک بایستی تا سطح

- سود مادی برای اعضا بایستی افزایش یابد.
- سود برای شرکت تعاونی افزایش یابد.
- یک ساختار دمکراتیک باید توسعه یابد که کمتر حالت متمرکز داشته باشد.
- کارکنان بایستی امکان دسترسی به فعالیت‌های مشارکتی داشته باشند بدون اینکه اینکار به درآمد آنان لطمه‌ای وارد کند.
- بایستی مرتباً پرسشنامه‌هایی برای سنجش مشارکت اعضا و درگیر کردن آنها در این کار، توزیع گردد.

ایتالیا

در مورد ایتالیا لوریس فرینی رئیس بخش مصرف‌کنندگان اتحادیه ملی تعاونی‌های مصرف ایتالیا تحقیق نموده است. آقای فرینی

- مسئولیت نسبت به اعضا که حقوق ویژه‌ای دارند و این حقوق بایستی محترم شمرده شوند.
- مسئولیت نسبت به مشتری که تعاونی می‌بایست کالای سالم و مرغوب با قیمت معقول به او ارائه نماید.

- مسئولیت نسبت به کارکنان
- مسئولیت نسبت به جامعه
- مسئولیت نسبت به محیط زیست
- مسئولیت نسبت به نهادهای دیگر اجتماع
- مسئولیت در قبال میراث تعاون
- مسئولیت در قبال رقابت
- مسئولیت در قبال آرمانهای تعاونی
- مسئولیت در قبال روشهای تعاونی
- مسئولیت در قبال سازماندهی

- برای موفقیت در تحقق دیدگاه تعاونی آرمانی، رسالت بهبود بخشیدن به منابع انسانی از طریق دمکراسی مشارکت امری اساسی است. بنابراین باید مردم را در جهت چنین حرکتی سازماندهی نمود و جایگاهی شایسته برای بینش تعاونی در جامعه نوین یافت.

فروشگاه گسترش یابد.

- هدف مدیران بایستی عضوگیری اعضا جدید باشد.
- سیاستهای اخلاقی تعاونی و حفظ محیط‌زیست بایستی تقویت گردند.
- کمیته‌های نماینده بایستی بودجه‌های مشخص جهت ارتقاء سطح فعالیت‌های خود داشته باشند.
- رابطه بین مدیران و اعضا بایستی بهبود یابد.
- مدیریت مجرب بایستی توجه خاص به سهیم نمودن کارکنان در امر سیاستگذاری داشته باشد.
- عضویت بایستی براساس تجدید عضویت سالانه باشد تا روند مشارکت تسریع گردد.
- باید تاکید بیشتری بر جنبه‌های بین‌المللی جنبش تعاون اعمال گردد.

کانادا

مسئول هماهنگی مشارکت اعضا در شرکتهای تعاونی محلی می‌باشد.

تعاونی‌های مصرف از جنگ جهانی دوم به بعد به سرعت رشد کرده‌اند و از سال ۱۹۸۲ تا ۱۹۹۳ تعداد اعضا دو برابر شده است و میزان فروش به پنج برابر رسیده است. تعاونی‌ها مرتباً سهم بیشتری از بازار بدست می‌آورند و به طور موفقیت آمیزی با فروشگاههای زنجیره‌ای رقابت می‌کنند. این تعاونی‌ها سهیم نمودن اعضا در فعالیت‌های جاری را ابزار موثر و مفیدی می‌دانند و به‌عنوان اهداف مادی همواره اهداف اجتماعی را نیز تعقیب نموده‌اند.

دهه ۹۰ به ما نشان داد که تعاونیها در کشورهای صنعتی به طور اساسی در حال تغییر می‌باشند. یک تعاونی متعهد براساس رفتار اخلاقی تعاونی شکل می‌گیرد چنین تعاونی‌هایی دارای مسئولیتهایی به اشکال زیر می‌باشند.

درباره کانادا دکتر لسلی براون از دانشگاه سنت مونت وینسان در هالیفاکس و دکتر لوهاموند کتیلسون از مرکز مطالعات تعاون در دانشگاه ساسکاچوان (Saskatchewan) مطالعه نموده‌اند.

تعاونی‌ها در آمریکای شمالی ابتدائاً در میان کشاورزان پا گرفته و قدرت یافتند. جنبش تعاونی مصرف در سال ۱۹۵۰ راه خود را به سمت بازارهای مصرف شهری گشود. اما اکثر شرکتهای تعاونی در نهایت مغلوب سیستم بازار و فروشگاههای زنجیره‌ای شدند. استان اتلانتیک کانادا (شمالی‌ترین استان) که مدت طولانی ناحیه‌ای محروم با درصد بالای بیکاری بوده یک استثنا محسوب می‌شود.

تعاونی‌ها در اتلانتیک کانادا در طی دهه سی قرن حاضر همگام با جنبش آنتیگونی ریشه گرفتند. تعاونی‌های توزیع مواد غذایی

اکنون در فدراسیون تعاونی آتلانتیک صاحب نفوذ عمده هستند. آنها بیش از ۲۰٪ بازار مواد غذایی را در دست دارند و در حال تشکیل دادن شرکتهای تعاونی جدید و بدست آوردن سهم بیشتری از بازار مصرف هستند و این کار را به طریقی متفاوت از تعاونیهای دیگر موجود در دنیا انجام می دهند.

روش «مطالبه مستقیم» در مناطق شهری بسیار مهم می باشد و هر فروشگاه در واقع یک شرکت تعاونی مستقل است که هیئت مدیره جداگانه داشته و اعضاء آن فعالیت و مشارکت مستقیم دارند. دومین تعاونی مصرف بزرگ در آمریکای شمالی، شرکت تعاونی کالنگاری (Calgary) است که بیش از ۳۰٪ بازار مواد غذایی در شهر کالنگاری را در اختیار دارد و دارای ۱۴ مرکز خرید می باشد. این تعاونی دارای سابقه طولانی در امر مشارکت دادن اعضا داوطلب در اداره امور تعاونی می باشد.

بزرگترین تعاونی کشاورزی کانادا یعنی ساسکاچوان ویت پول (Saskatchewan Wheat Pool) از آغاز کار خود در ۱۹۲۰ دارای یک ساختار مدیریت متمرکز بوده و جهت تحقیق دمکراسی مشارکت در آمریکای شمالی ساختار «نماینده» را برگزیده است. در حال حاضر که بحران در کشاورزی عمیق تر می گردد و کمبود سرمایه، تعاونی را مجبور به فروش سهام به اشخاص غیر عضو می نماید، تعاونی تحت فشار فزاینده ای در جهت تغییر قرار گرفته است.

سوئد

دکتر سون اکی بوک (Sven Ake Book) که پس از مرگ آلف کارلسون (Alf Carlson) در اثر واژگونی کشتی مسافربری استونیا در اکتبر ۱۹۹۴ جانسین وی شده بود مطالعه در مورد جنبش تعاون سوئد را به انجام رسانید.

تعاونیهای مصرف در سوئد که از قرن نوزدهم پا گرفتند، یک سابقه طولانی افتخارآمیز در زمینه انحصار شکنی و دفاع از حقوق و منافع مصرف کنندگان را در پشت سر

دارند، به طوری که جنبش تعاونیهای مصرف تا سال ۱۹۶۰ تبدیل به مهمترین شبکه خرده فروشی شده بودند که سهم عمده ای از بازار خرده فروشی و مالکیت امکانات تولیدی وسیع را در اختیار داشتند. تغییرات اخیر این سؤال را پیش آورده است که آیا در کشورهای قبیل سوئد که در آن مردم دارای سطح نسبتاً بالای زندگی هستند و دارای جایگزینهای فراوان برای نیازهای مصرف کنندگان هنوز هم توان بسیج مردم در جهت دمکراسی مشارکتی را دارند یا خیر؟ مورد سوئد نشان می دهد که منافع کوتاه مدت اقتصادی بدون شک مهم هستند. با این حال، این نیز یک واقعیت است که انگیزه پیوستن به تعاونی و کار تعاونی تلفیقی از منافع مادی و تعهدات اخلاقی - سیاسی و اعتقادات سیاسی را بدنبال دارد.

علاوه بر این، تعاونگران همواره این بینش را داشته اند که همچنانکه رفاه مادی و استانداردهای آموزش مردم بهبود می یابد و مردم در سراسر دنیا در جستجوی جایگزینهای مناسب اقتصادی و اجتماعی برای نظم موجود جهانی برمی آیند، این جنبه های جنبش تعاون به نحو فزاینده ای اهمیت خود را نشان می دهند.

گذشته از اینها اعضای متعهد تعاونیها و یک اقتصاد تعاونی مطلوب، متقابلاً همدیگر را حمایت می کنند و بهمدیگر تعلق دارند.

تنوری و روش

فعالان و کارکنان جنبش تعاون در جستجوی یافتن راههای بهبود و گسترش

نهضت تعاون و تعاونی مورد نظر خود، می توانند سه منبع عمده اطلاعات و کسب راهنمایی را مدنظر داشته باشند.

۱- تجربه خود تعاونگران ۲- تجربه های دیگران در جنبش تعاون ۳- متون تحقیقاتی در زمینه تعاون. تمام این منابع ارزشمندند و هنگامی که با هم مورد استفاده قرار گیرند می توانند همدیگر را غنی و تکمیل نمایند. در این تحقیق ما عمدتاً بر تجربیات تعاونیهای خودمان تاکید نموده ایم. روشی را که در پیش گرفته ایم ما را قادر می سازد از تجربیات دیگران بهره مند شویم. در عین حال، از متون تحقیقاتی نیز اطلاعات کسب نموده ایم. ما از یک چهارچوب تحقیق موردی بهره برده ایم و عملکرد هر مورد را تحت عنوان مشابه بررسی نموده ایم که عبارتند از: روند مشارکت دادن اعضاء، ساختار سازمانی، ارتباط دادن اهداف و دستاوردهای سازمان، مسائل راجع به کارمندان و مدیریت و بالاخره جنبش تعاون در جامعه معاصر. گزینش این عوامل و تحلیل آنها بوسیله دریافت نظری مان از مرور متون تحقیقاتی فوق، سازماندهی شده است.

این متون شامل سه نوع مطالب می باشند

۱- توصیف و تحلیل سازمانهای بالقوه ۲- ارائه تئوری که کوششی برای انتزاعی کردن و تعمیم دادن یافته های تحقیقات توصیفی است.

۳- توصیه هایی برای فعالان بخش تعاون (تعاونگران)

گزارش مرور بر این متون تحقیقاتی با دو هدف انجام شد: ۱- خلاصه کردن تحقیق اخیر به مسئله مدیریت تعاون و دمکراسی مشارکتی ۲- چهارچوب تشکیل دهنده این پروژه از روی این تحقیق ساخته و پرداخته

- دمکراسی مشارکت (تشریک مساعی) یک روش تعاونی

برای تحقق ارزشهای متعدد نهفته در تفکر تعاونی است که از طریق منابع انسانی تعاونیها عملی می شود.

سخت و کمبود نسبی اعضا جوان تائید می‌نماید.

- نیاز تعاونگران به تاثیرگذاری مثبت بر شرایط زندگی اعضا از طریق روش‌های نوین موجود برای بهبود دموکراسی مشارکتی را، به نحوی که ارزشها، آرمانها و فعالیتهایمان به طور موثری برای تحول دموکراتیک به سوی اتحاد و عدالت کمک نماید، تائید می‌نماید.

- یافته گروه تحقیق را دایر بر اینکه دموکراسی مشارکت (مشارکت اعضا در امور، تعهد و فعال بودن) بایستی در خدمت فعالیتهای تعاونی بوده و دائماً به عنوان شرط اساسی تجارت و تحول جامعه، بهبود یابد، تائید می‌نماید.

- به کلیه تعاونگران یادآوری می‌نماید که دموکراسی مشارکت یکباره و برای همیشه بدست نمی‌آید. بلکه بایستی مداوماً طرح‌ریزی و پیگیری شود.

- اذعان دارد که گزارش نهایی گروه پروژه ۱ - شامل توصیفی از جنبش تعاونی مصرف (خرده‌فروشی) در هر کشور است ۲ - شامل مطالعات موردی در آن کشورها با تاکید بر افزایش دخالت اعضا و دموکراسی مشارکتی است ۳ - و بالاخره شامل نتیجه‌گیریها و توصیه‌ها می‌باشد.

- مطالعات بیشتر تعاونگران در پنج مورد ذیل را توصیه می‌نماید.

۱ - گسترش مشارکت اعضا

۲ - رابطه بین اعضا و مدیریت

۳ - ابتکارات در زمینه ساختار سازمانی

۴ - گسترش رابطه بین مشارکت کارکنان

۵ - مسئولیت اقتصادی و اجتماعی

- و بالاخره مسئولیت انجام اقدامات لازم در زمینه هماهنگی و مطلع نمودن سازمانهای عضو در زمینه تبادل تجربیات و آرا موجود درباره بهبود دموکراسی مشارکتی در سازمانهای تعاونی به طور اعم و درباره گزارشهای نهایی پروژه مشترک بین‌المللی بطور اخص را برعهده هیئت مدیره و دفاتر منطقه‌ای ICA می‌سپارد.

کردن فضای بیشتر برای فعالیت‌های آموزشی و فراگیری و نیز ارائه اطلاعات و توصیه‌هایی که امیدواریم بحث را گسترش دهد و برای رهبران تعاونیها سودمند واقع شود.

برای شروع روند تفکر و بحث در مورد توسعه دموکراسی مشارکتی در تعاونیها، با نهایت احترام طرح ذیل را برای بررسی توسط تمام سازمانهای تعاونی پیشنهاد می‌نمائیم:

(طرح پیشنهادی به کنگره بزرگداشت یکصدمین سال تاسیس اتحادیه بین‌المللی تعاون ICA در منچستر در سال ۱۹۹۵ توسط شرکای پروژه مشترک دموکراسی تعاونی)

- از پروژه مشترک بین‌المللی دموکراسی تعاونی در تعاونی‌های مصرف که شامل جنبش‌های تعاون کانادا، ایتالیا، ژاپن، انگلستان و سوئد می‌شود، تقدیر می‌گردد.

- وجود مشکلات مبتلا به تعاونگران را در سرتاسر جهان، در جهت یافتن روشها و نمونه‌های مطلوب مشارکت فعال اعضا و در ساختارهای پیچیده تجاری و تحت شرایط

میزان سودمندی این پروژه برای فعالان تعاون (تعاونگران) بیشتر شود، بنابراین سعی نمودیم که این مرور تحقیقی را حول محور چهار سؤال استوار کنیم که معمولاً برای افراد فعال بخش تعاون به هنگام اندیشیدن به آینده تعاونی‌شان مطرح می‌شود. این سئوالات عبارتند از:

- متون راجع به مدیریت در مورد اشکال سازمانی و رویکردهای مناسب مدیریتی برای نیاز سازمانها و در ارتباط با اقتصاد جهانی چه می‌گویند؟

- متون راجع به تعاون در خصوص رابطه میان دموکراسی و امور مدیریت تعاونی چه می‌گویند؟

- هنگامی که تعهدی نسبت به دموکراسی ایجاد می‌شود کدام بخش از نهاد تعاونی باید دموکراتیک شود؟

- چگونه یک تعاونی می‌تواند یک خصیصه دموکراتیک را تقویت نموده و میزان مشارکت اعضا و کارکنان را افزایش دهد؟

- آنچه ما گزارش می‌کنیم دستورالعمل اجرایی نیست بلکه کوششی است در جهت باز